

SÈRIE 2

CRITERIS GENERALS

Pregunta 1

S'ha de desenvolupar una de les dues qüestions proposades.

La pregunta val 5 punts que es distribueixen de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per a la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs.

Avaluació dels continguts (3 punts):

No es tracta que l'examinand resolgui la qüestió amb respostes disperses sinó que elabori la seva resposta com un tema. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte no indicat expressament en l'enunciat o el text proposat en una de les qüestions, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs (2 punts):

Es valorarà la claredat de l'escriptura, la pertinença de les idees i la capacitat d'establir relacions entre les diferents qüestions proposades.

Pregunta 2

S'ha de desenvolupar un dels dos comentaris proposats.

El comentari de text es podrà puntuar amb cinc punts, distribuïts de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per als aspectes metodològics del comentari.

Avaluació dels continguts (3 punts):

El comentari de l'examinand no cal que se centri exclusivament en els aspectes assenyalats en l'enunciat, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

aspectes que no es resolgui en el redactat no sumarà la puntuació que li correspon. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Aspectes metodològics del comentari (2 punts):

Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que mostri l'examinand i, en general, els aspectes propis de la redacció. Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure les idees de forma argumentada, establir vincles amb altres elements de l'obra i demostrar els coneixements dels seus aspectes retòrics: mètrica, figures estilístiques, gèneres, etc.). No s'ha de valorar negativament una estructuració excessivament escolar (context, tema, estructura...). El que cal valorar negativament és que l'examinand prescindeixi de comentar el text i el prengui com a pretext per a una acumulació d'idees sense cap lligam amb el fragment proposat.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: fluïdesa, adequació del vocabulari, claredat en la redacció i puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

Reducció per errors de llengua

- La reducció de nota ha de respondre a una valoració global dels errors comesos.
- Es restarà un punt de l'examen si hi ha errors greus d'ortografia, frases agramaticals, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació...
- Es restarà mig punt si conté menys errors greus (fins a quatre o cinc) o si els que hi ha no es consideren tan greus (dièresis, determinats usos dels relatius i dels pronoms febles, construccions dubtoses...). La suma de pocs errors greus i d'alguns errors lleus es penalitzarà amb un punt.
- Si els errors fossin molt greus o quantiosos, o impliquessin dificultats greus de comprensió, la reducció de la nota global podria arribar als dos punts.
- No es restarà de la puntuació si s'adverteixen errors atribuïbles a lapsus o per la presència de pocs errors lleus.
- Quan s'apliqui una reducció de la nota per alguns dels motius indicats, s'assenyalarà en l'espai destinat a tal efecte.

CRITERIS ESPECÍFICS

OPCIÓ A

[*La plaça del diamant*, de Mercè Rodoreda]

1.a.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats a l'enunciat; és a dir:

- Si comenta que el personatge de Quimet encarna una masculinitat forta i primària.
- Si explica que la relació entre Quimet i Natàlia està marcada, des d'un bon principi, per la passió sexual i, alhora, per l'establiment d'una dominació de l'home envers la protagonista de la novel·la.
- Si s'adona que aquesta relació de dominació és una forma de violència que es manifesta de diverses maneres: en la manera com la maltracta psicològicament, sempre parlant de la «pobra Maria»; forçant-la a trencar la seva relació amb en Pere, el promès que Natàlia tenia quan la va conèixer, i renyant-la quan anys més tard hi parla en trobar-lo pel carrer; pessigant-la i fent-la callar; jugant al joc d'acorrallar-la sota el llit i pegant-la si en sortia; fent-la treballar en les reformes del pis mentre ell defuig la feina; i, sobretot, imposant-li la cria dels coloms a casa tot provocant que ella hagi de passar el dia netejant-ne la porqueria. També exercint la violència verbal amb amenaces, com el dia que diu que si no s'acaben els plors llançarà els fills pel balcó.
- Si té en compte que Quimet prova d'anul·lar la personalitat de Natàlia tot canviant-li el nom pel de Colometa.
- Si comenta el caràcter recurrent dels coloms en l'obra i alguns aspectes de la seva càrrega simbòlica, que evoluciona al llarg de la novel·la: el nom amb què en Quimet bateja la Natàlia a l'inici de l'obra (Colometa, inicialment símbol d'alegria i llibertat, tot i que ben aviat adquirirà un sentit ben diferent, d'opressió, submissió, infelicitat, despersonalització, pèrdua d'identitat); els coloms arrauxats, causants de desordre i subordinació, que en Quimet porta a casa, envaeixen l'espai de la Natàlia i imposen la seva voluntat.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

[*Après moi, le déluge*, de Lluïsa Cunillé]

1.b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats a l'enunciat; és a dir:

- Si explica que l'obra és un diàleg entre un home de negocis occidental que ha rebut la visita d'un ancià africà (que no apareix a escena) i la traductora d'aquest ancià. I si aclareix que el personatge del fill només és mencionat al llarg de l'obra i que tampoc és present físicament al lloc del diàleg.
- Si comenta que l'ancià vol que l'home de negocis es faci càrrec del seu fill, li doni feina i se l'endugui del país amb la finalitat de combatre la precarietat a què està sotmès pel fet de ser pobre i africà.
- Si destaca que en el passatge final de l'obra l'ancià revela allò que ha estat ocultant durant tota la conversa: el fill del qual ha parlat i per al qual demanava feina és mort. L'ancià vol que la memòria del seu fill perduri i la manera d'aconseguir-ho és aconseguint que algú el trobi a faltar quan ell ja no hi sigui.
- Si explica que la situació de desigualtat social es reflecteix en el xoc emocional que provoca el coneixement de la mort del fill desvelada per part de l'ancià.
- Si s'adona de la fredor escruixidora amb què l'Home respon, al final de l'obra, en sentir les explicacions de l'ancià sobre la mort del seu fill —«Per això ha vingut a Kinshasa?»—, i comenta com aquest fill és l'excusa reveladora de la injustícia i el tracte inhumà en què es basen les relacions nord-sud.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

[*Campos de Castilla*, de Antonio Machado]

2.a.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si explica que aquest poema és la primera part d'un poema més llarg, «Campos de Soria», integrat per diferents seccions, en què s'expressa la identificació del jo poètic amb el paisatge de l'entorn de la ciutat on Machado va viure durant uns anys. El poema descriu aquest paisatge sorià i s'hi reflecteix el cicle natural de les estacions («la primavera pasa», «Al empezar abril está nevada»...). Pel fet de ser l'inici del poema s'hi recull la descripció de la geografia física i del clima de Soria, així com l'aparença dels seus habitants.
- Si comenta que el poema és una *silva asonantada* que consta de 12 versos (*endecasílabos* i *heptasílabos*) amb rima assonant (á-a), en els versos parells. El poema s'organitza en dues parts: en la primera (v. 1-6) es descriu el clima fred i àrid d'inici de la primavera castellana i en la segona (v. 7-12) continua la descripció en forma de prosopopeia («La tierra no revive», «el campo sueña», «la espalda del Moncayo») i es retrata de manera realista la vestimenta dels habitants dels «Campos de Soria».
- Si, a més de parafrasejar les imatges del poema, és capaç de proposar-ne una interpretació coherent i argumentada, que posi en relació aquesta descripció de la natura amb l'estima del poeta pel paisatge, en el qual projecta els seus sentiments.

Si l'alumne complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

[*La casa de Bernarda Alba*, Federico García Lorca]

2.b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si explica que el primer fragment pertany al primer acte de l'obra, concretament al moment en què Bernarda, la protagonista, imposa un estricte dol per la mort del seu marit, Antonio María Benavides, i el segon fragment és el parlament final del tercer acte, en què s'aguditza encara més el dol familiar per la mort d'Adela, la filla de Bernarda.
- Si fa notar que les cinc filles solteres de Bernarda (Angustias, Magdalena, Amelia, Martirio i Adela) pateixen la rigurositat de la mare, vídua dominant, ben poc sensible i empàtica envers els seus sentiments i desitjos. Bernarda imposa un dol estricte i vol mantenir les tradicions patriarcal més injustes per tal de salvaguardar la moral davant del poble («Hilo y aguja para las hembras. Látego y mula para el varón»).
- Si comenta que l'obligació del dol arriba en dos moments. En el primer fragment s'aprecia la voluntat de mantenir les filles enclaustrades, com una forma de control psicològic. I en el segon fragment, després que Bernarda hagi disparat a Pepe el Romano, i que Adela, la filla petita, s'hagi suïcidat, es blindava la casa encara de manera més severa amb la imposició del silenci («¡Silencio, silencio he dicho! ¡Silencio!»)

Si l'alumne complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

OPCIÓ B

[*Nada*, de Carmen Laforet]

1.a.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si l'examinand fa referència a la controvèrsia entre la interpretació social de la novel·la de Laforet i la interpretació que posa de manifest les mancances que l'obra té com a novel·la social i en valora d'altres com podrien ser la interpretació psicologista o existencialista.
- Si comenta que tant els personatges que viuen a la casa del carrer Aribau — que experimenten la duresa de la misèria de postguerra— com els personatges de fora de casa amb qui es relaciona Andrea i que pertanyen a una burgesia catalana adinerada —per exemple Ena—, son retratats de manera realista i son representatius de la societat del moment. No obstant, la manca de crítica social i de reflexió ideològica o política sobre l'existència de les dues realitats contrastades no és present al llarg de l'obra.
- Si explica que *Nada* es caracteritza per un marcat to apolític i que a excepció de l'última part —en què alguns crítics han volgut veure una aproximació romàntica al conflicte com a estratègia subversiva—, la descripció del dia a dia barceloní dels anys quaranta que viu la protagonista no reflecteix les manifestacions públiques de la repressió franquista o les lluites antifeixistes perseguides amb duresa per la dictadura.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

[*Retahílas*, de Carmen Martín Gaité]

1.b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si explica que el diàleg entre Eulalia i Germán és el principal motiu temàtic i estructural de la novel·la. La trobada entre tots dos personatges ve motivada pel darrer desig de l'àvia d'Eulalia, que vol anar a morir a la casa on va néixer en un poble de Galícia. Aniran a vetllar-la la seva neta Eulalia, des de Madrid, i el seu besnét Germán, des de la Costa Brava, juntament amb Juana, la serventa que ha tingut cura de la casa durant anys. La vetlla dura tota la nit, i dona peu a un diàleg en què cadascun dels dos personatges principals reconstrueix la seva biografia.
- Si fa notar que, entre el preludi i l'epíleg, l'obra s'estructura en onze monòlegs o «retahílas», en què es van alternant les intervencions d'Eulalia i de Germán. Els capítols s'enllacen entre si per una mateixa expressió o idea que es reprèn en el següent, com fils que entreteixeixen la història que és la novel·la.
- Si comenta que per als personatges d'Eulalia i Germán el diàleg és un procés de coneixement que motiva l'adquisició d'una major consciència i la capacitat de parlar i endinsar-se en zones de la realitat que d'altra manera restarien vetades.
- Si afegeix que aquest diàleg, amb les intervencions alternades dels dos protagonistes, configura les «retahílas» que, enteses en el seu sentit etimològic poden ser vistes com una forma d'inspiració extraordinària, com una possessió de la ment per part dels déus, que transforma la vida de manera singular. No és estrany, doncs, que un personatge es digui Eulalia (la que parla bé) o que per mitjà del diàleg Germán superi la desconfiança i dialogui com mai ho havia fet abans.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

[L'irradiador del port i les gavines, de Joan Salvat-Papasseit]

2.a.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si explica l'actitud vitalista i optimista que es desprèn del poema tot destacant-ne les referències a la bellesa i a la vida. Si esmenta, a més, que el contrast dramàtic entre la situació real del poeta —malalt de tuberculosi i sota l'amenaça de la mort— i l'actitud feliç i optimista que manifesta en aquest poema, reforça dramàticament el vitalisme.
- Si comenta que el llenguatge emprat pel poeta acompanya perfectament l'actitud vitalista amb expressions com «res no és mesquí», «cap hora és isarda», «tota cosa feta», «tot ric», «sempre riu», «tot és primavera», «no som mai un plor», etc.
- Si fa notar que al final del poema hi ha una única referència a la mort però que, en canvi, apareix associada a la idea de resurrecció —«per tornar a néixer necessiteu morir»— que n'atenua el dramatisme i la negativitat.
- Si explica que el poeta es dirigeix a una segona persona del plural que, en paraules de Jaume Aulet, «integra la totalitat d'hipotètics receptors del missatge i, per tant, a tothom».
- Si comenta que el poeta fa servir el vers lliure i que prescindeix de la rima, però que incorpora el ritme amb l'accent recurrent a la sisena síl·laba. Hi ha, a més, dues recurrències més: l'anàfora dels primers versos de cada estrofa, que coincideix amb el títol del poema i un ús no regular però força present de la rima en «i» tònica: mesquí, morir, fi, ahir, pit.
- Si s'adona que en la darrera estrofa el poeta es val d'aquesta rima recurrent amb la vocal «i» per construir una seqüència de rimes (aBabA) que provoquen un final contundent i que genera una sensació clara de força i de vitalitat.

Si l'alumne complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

[Cròniques de la veritat oculta, de Pere Calders]

2.b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si situa «El desert» a l'inici del llibre *Cròniques de la veritat oculta*, de Pere Calders, i explica que forma part del primer dels tres apartats del llibre titulat «La imprevista certesa».
- Si explica com Pere Calders, en aquesta narració, fa ús de la ironia tot alterant el sentit metafòric de l'expressió «se li escapa la vida» i interpretant-la de forma literal. L'Espol, el personatge protagonista, sent com la vida li marxa i aconsegueix retenir-la agafant-la amb la mà i tancant el puny.
- Així, la ironia s'amplifica en el moment en què la vida passa a ser un objecte físic «com un peix petit o com una bola de mercuri», de manera que podem retenir-la per modificar el trànsit cap a la mort. Fins i tot, el fet de canviar la naturalesa d'un concepte com «vida» fa capgirar el sentit de les paraules usades pels personatges: a la pregunta de com es guanyarà la vida, ara que no pot obrir la mà, l'Espol no respon referint-se a la seva feina sinó que atribueix un sentit literal a l'expressió i respon: «La tinc aquí, ara».
- Si comenta el dramatisme de la història que es desprèn de la incapacitat de comprendre l'altre fins i tot en un moment tan transcendent com el de la mort: el gerent de la seva empresa es fixa només en les implicacions laborals d'haver de mantenir el puny tancat per conservar la vida; el metge busca una solució a l'impediment d'usar la mà; la promesa i la sogra es preocupen per trobar una solució estètica al problema, tot pensant en la confecció d'una bossa de punt; l'amic que sent enveja i només parla d'ell mateix; el llibreter, que s'exalta i li recomana obrir la mà, com si d'un gest poètic es tractés, «així que passés el primer vol de coloms», etc.

Si l'alumne complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.